

Nr 66.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag om bedrivande av industrirörelsen vid Laxå bruks aktiebolag med Aktiebolaget Statens skogsindustrier som ägare.

I en till riksdagen den 30 maj 1947 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 318, har Kungl. Maj:t under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att Aktiebolaget Statens skogsindustrier må i överensstämmelse med vad av departementschefen förordats förvärva aktierna i Laxå bruks aktiebolag.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet, i den mån ej därför redogöres i det följande, hänvisa till propositionen.

Genom beslut den 28 februari 1947 godkände Kungl. Maj:t ett mellan domänstyrelsen, å ena sidan, samt Laxå Röforsbruken aktiebolag, å andra sidan, ingånget köpeavtal, varigenom kronan av bolaget inköpte samtliga aktier i Laxå bruks aktiebolag mot en köpeskillning av 18 miljoner kronor. Tillika förordnade Kungl. Maj:t, att domänstyrelsen för gäldande av köpeskillningen och övriga med köpet förenade utgifter finge anlita domänverkets markinköpsfond.

Laxå bruks tillgångar utgöras huvudsakligen av skogsfastigheter med en areal produktiv skogsmark av omkring 20 000 hektar samt ett sågverk, ett järnverk, omfattande masugn, slaggulls- och stålsandsfabrik, en järnvägsanläggning och elektriska kraftanläggningar m. m.

Kungl. Maj:t uppdrog den 28 februari 1947 åt den blivande nya styrelsen i bolaget att i samråd med särskilt tillkallade sakkunniga utreda vissa frågor, som uppkommit i samband med statens förvärv av aktierna i Laxå bruks aktiebolag, nämligen bland annat om bolagets skogar skulle överföras till domänfonden eller om i stället aktierna borde ingå såsom tillgång i fonden samt huru med bolagets industrier skulle förfaras, sedan det bolaget tillhöriga sågverket överförts till Aktiebolaget Statens skogsindustrier. Härvid skulle tillika undersökas om jämväl dessa industrier borde övertagas av sistnämnda bolag eller om industrierna borde under någon annan form bedrivas med staten såsom ägare, eller ock huruvida de borde försäljas.

I skrivelse den 23 maj 1947 har styrelsen för Laxå bruks aktiebolag jämte de särskilda sakkunniga i anledning av det lämnade utredningsuppdraget

framlagt vissa förslag rörande redovisningen och förvaltningen av bolagets skogs- och jordbruksfastigheter samt bedrivandet av bolagets industrier.

Efter redogörelse för dessa förslag samt av domänstyrelsen, riksräkenskapsverket och statskontoret däröver avgivna utlåtanden har *departementschefen, statsrådet Sköld*, uttalat följande:

»Statens inköp av aktierna i Laxå bruks aktiebolag har förestavats av att det ur statens intressen ansetts lämpligt att förvärva bolagets omfattande och mycket välbelägna skogar jämte tillhörande sågverksanläggning, vilka tillsammans utgöra ungefär fyra femtedelar av bolagets samtliga tillgångar. I enlighet med vad som förordats vid den av bolagets nya styrelse med biträde av särskilda sakkunniga verkställda utredningen böra såsom mest ändamålsenligt ur redovisnings- och förvaltnings synpunkt bolagets skogs- och jordbruksfastigheter överföras till domänfonden utan vederlag. Då Aktiebolaget Statens skogsindustrier driver den staten tillhöriga skogsindustriella rörelsen är naturligtast att detta bolag även omhänderhar Laxå bruks sågverk.

Utredningen, som haft att undersöka huruvida Laxå bruks övriga industri- anläggningar, masugn, stålsands- och slaggullsfabrik, böra bedrivas med staten som ägare och i så fall under vilken form detta bör ske, eller huruvida de böra försälas, har förordat, att förenämnda industrier tills vidare alltjämt skola drivas i förening med sågverket och att de sålunda skola ägas eller förvaltas av Aktiebolaget Statens skogsindustrier. Enligt vad utredningen givit vid handen tala driftsekonomiska synpunkter för att icke skilja den nuvarande gemenskapen mellan sågverks- och järnverksrörelsen. Produktionen vid slaggullsfabriken skulle med fördel kunna utnyttjas vid Statens skogsindustriers trähustillverkning. Statskontoret har uttalat sig mot att Laxå bruk gjordes till ett dotterbolag till Statens skogsindustrier och i stället förordat, att Laxå bruks aktiebolag skulle få en fristående ställning. Anslag skulle sålunda äskas av riksdagen för inköp av aktierna i bolaget. Med hänsyn till att sågverket otvivelaktigt bör förvaltas efter samma grunder som övriga staten tillhöriga skogsindustrier och det av produktionstekniska skäl synes lämpligt att gemenskapen mellan sågverksrörelsen och järnverksrörelsen bibehålles synes utredningens förslag vara att föredraga. Enär Statens skogsindustrier tillkommit för att förvalta statens skogsindustriella rörelse skulle emellertid dess förvärv av Laxå bruks järnverksrörelse innebära en utvidgning av Statens skogsindustriers verksamhetsområde. Med hänsyn härtill synes frågan böra underställas riksdagen.

Därest riksdagen medger, att Statens skogsindustrier må förvärva aktierna i Laxå bruks aktiebolag, torde förvärvet böra finansieras genom att Statens skogsindustrier emot räntebärande revers erhåller förlagslån till erforderligt belopp ur domänverkets markinköpsfond. Förlagskrediten bör återbetalas, så snart Statens skogsindustrier blir i stånd därtill, vilket, om nuvarande konjunkturer på trävarumarknaden skulle stå sig, kan förutsättas ske inom icke alltför avlägsen framtid.»

Med hänsyn till vad i ärendet anförts har utskottet intet att erinra mot förslaget att Statens skogsindustriers verksamhetsområde genom förvärv av aktierna i Laxå bruks aktiebolag utvidgas till att omfatta jämväl järnverksrörelse. Utskottet hemställer alltså,

Utskottet.

att riksdagen må medgiva, att Aktiebolaget Statens skogsindustrier må i överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för den 30 maj 1947 anförts förvärva aktierna i Laxå bruks aktiebolag.

Stockholm den 19 juni 1947.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling ha närvarit:

från första kammaren: Herrar Tjällgren, Alfred Andersson, friherre Beck-Friis, herrar Näslund, Dahlström, Svedberg, Hagman och Henry Johansson; samt

från andra kammaren: herrar Andersson i Tungalsta, Ericsson i Sörsjön, Andersson i Surahammar, Gustafson i Dädesjö, Pettersson i Rosta, Jacobson i Vilhelmina, Svensson i Ljungskile och Stattin.
